

Mobilnost za bolje učenje
Strategija mobilnosti do 2020. godine za Evropski prostor visokog obrazovanja
(EHEA)
W Bukurešt, 2012

I. Planovi i ciljevi mobilnosti

Promovisanje visoke kvalitete mobilnosti studenata, istraživača u ranoj fazi, nastavnika i ostalog osoblja u visokom obrazovanju je glavni cilj Bolonjskog procesa od samog početka. Visokokvalitetna mobilnost teži obrazovnim ciljevima kao što su jačanje kompetencija, znanja i vještina onih koji su uključeni. Ona doprinosi širenju i poboljšanju akademske saradnje i širenju inovacija i znanja unutar Evropskog prostora visokog obrazovanja, nastavku internacionalizacije visokoškolskih sistema i institucija i njihovom poboljšanju kroz međusobno poređenje, promovisanju zapošljivosti i ličnog razvoja ljudi u pokretu i jačanju kulturnog identiteta Evrope. Mobilnost je bitna kako bi se osigurao visoki kvalitet visokog obrazovanja, a također je važan stub za razmjenu i saradnju sa drugim dijelovima svijeta. U Kominikeu iz Leuvena smo formulisali cilj mobilnosti da u 2020. godini najmanje 20% onih koji završavaju studij u Evropskom prostoru visokog obrazovanja treba nastaviti studij ili završiti pripravnički staž u inostranstvu. Nadovezujući se na naše deklaracije i dosadašnje kominike i promovišući naš cilj mobilnosti za 2020. godinu, želimo poduzeti sljedeće mjere koje se trebaju provoditi na institucionalnom, nacionalnom ili evropskom nivou:

II. Mjere za provedbu planova i ciljeva mobilnosti

1. Slažemo se da sve zemlje članice razvijaju i provode vlastite strategije ili politike internacionalizacije i mobilnosti sa konkretnim planovima i mjerljivim ciljevima mobilnosti.

One će uključivati ciljeve mobilnosti za razmjene sa partnerima unutar i izvan Evropskog prostora visokog obrazovanja i konkretne mjere za širenje mobilnosti i uklanjanje prepreka za mobilnost, nadovezujući se na aktivnosti poduzete u ovoj oblasti u skladu sa Londonskim kominikeom. Mjere će se definisati s obzirom na poboljšanje priznavanja perioda studija i stažiranja provedenih u inostranstvu, vladanje stranim jezicima mobilnih studenata i osoblja, kao i s obzirom na finansijsku podršku. Strategije zemalja Evropskog prostora visokog obrazovanja trebaju uključiti mjerljive i realistične ciljeve mobilnosti, poboljšane alate praćenja i strategije za informisanje i promovisanje mogućnosti mobilnosti.

2. Ponovno potvrđujemo i elaboriramo cilj mobilnosti formulisan u Leuvenu i utvrđujemo dodatne ciljeve.

1. Preciznije definišemo naš cilj mobilnosti iz Kominikea iz Leuvena kako slijedi:

(a) Mjerimo fizičku mobilnost u sva tri ciklusa Bolonjskog procesa.

(b) Uvrštavamo u naš cilj mobilnosti vrijeme provedeno u inostranstvu kojem odgovara najmanje 15 ECTS bodova ili tri mjeseca u bilo kojem od tri ciklusa (prenos bodova), kao i boravci tokom kojih se stiče diploma u inostranstvu (priznavanje diploma).

2. U Leuvenu smo odlučili da uvrstimo samo vanjsku mobilnost u naš cilj mobilnosti. Pored našeg kvantitativnog cilja za vanjsku mobilnost diplomaca u

Evropskom prostoru visokog obrazovanja, mi sada također želimo skrenuti pažnju na mobilnost u Evropski prostor visokog obrazovanja kao što je broj upisanih studenata u Evropskom prostoru visokog obrazovanja koji su dobili svoje prethodne kvalifikacije izvan Evropskog prostora visokog obrazovanja kao jedan mogući pokazatelj njegove međunarodne atraktivnosti. Pozivamo Evropsku komisiju (naročito Eurostat u saradnji sa Evropskim statističkim sistemom i svojim partnerima u međunarodnim organizacijama) da prikupi odgovarajuće podatke tako da možemo procijeniti napredak u postizanju ciljeva za vanjsku mobilnost i uspostaviti pouzdanu osnovu podataka koja se odnosi na unutrašnju mobilnost sa mogućim planom definisanja cilja u 2015. godini.

3. Stoga, u prilog navedenih indikatora, pozivamo Evropsku komisiju (Eurostat) da razvije i dostavi podatke:

(a) O stepenu i prenosu bodova u i iz zemalja koje su izvan Evropskog prostora visokog obrazovanja.

(b) O različitim tipovima mobilnosti (priznavanje diploma i prenos bodova), osim kratkoročne mobilnosti kojoj odgovara manje od 15 ECTS bodova ili tri mjeseca.

Osim toga i po potrebi, zemlje Evropskog prostora visokog obrazovanja u saradnji sa Evropskom komisijom i Eurostudent-om trebaju razviti i dostaviti podatke:

(c) O mobilnosti istraživača u ranoj fazi, nastavnika i osoblja u visokom obrazovanju.

(d) O socijalnoj dimenziji mobilnosti.

3. Težimo otvorenim sistemima visokog obrazovanja i bolje uravnoteženoj mobilnosti u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Naš zahtjev za uravnoteženijom mobilnosti je naročito usmjeren na priznavanje diploma jer može imati trajni učinak na domaćina i matične zemlje, može olakšati izgradnju kapaciteta i saradnju te može dovesti do priliva mozgova na jednu stranu i odljeva mozgova sa druge strane. Napori koje ulažu vlade kao i visokoobrazovne ustanove koje su suočene sa visokim nivoima ulaznog priznavanja diploma i prenosa bodova zaslužuju naše priznanje i pažnju u cilju jačanja Evropskog prostora visokog obrazovanja.

Zajednički studijski programi, multilateralne ljetne škole i regionalni oblici visokoškolske saradnje su obećavajući instrumenti za pružanje podrške boljoj ravnoteži u tokovima mobilnosti. Povratak diplomanata svojim matičnim zemljama može biti podržan kroz stvaranje atraktivnih radnih uslova i posebnih poticajnih sistema (npr. grantovi za povratak).

Da bi mogli bolje procijeniti razvoj priznavanja diploma u Evropskom prostoru visokog obrazovanja i na vrijeme reagovati na moguće negativne posljedice za pojedine zemlje i regije, u budućnosti namjeravamo sistematično i redovno analizirati tokove mobilnosti.

Ako rezultati pokažu veće nejednakosti tokom dužih vremenskih perioda, vlade kojih se to tiče trebaju zajednički istražiti uzroke, pažljivo razmotriti prednosti i nedostatke određene neravnoteže, te tražiti rješenja ako to smatraju potrebnim. Multilateralno rješavanje ove problematike se također može uzeti u obzir.

4. Podstičemo zemlje članice da teže više i bolje uravnoteženoj mobilnosti Evropskog prostora visokog obrazovanja sa zemljama izvan Evropskog prostora visokog obrazovanja.

U svakoj od naših zemalja, obvezujemo se na intenzivniju strukturnu saradnju sa zemljama u razvoju i zemljama u nastanku i korištenje odgovarajućih mjera za motivisanje više Evropljana, naročito, da

studiraju, podučavaju i istražuju u tim zemljama. U isto vrijeme, kako bi postale privlačnije za studente, istraživače u ranoj fazi, nastavnike i drugo osoblje iz zemalja koji nisu u Evropskom prostoru visokog obrazovanja, pozivamo zemlje članice Evropskog prostora visokog obrazovanja da razvijaju nove studijske programe i bolje promovišu programe i druge poticaje za periode mobilnosti u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

5. Mi poduzimamo mjere za uklanjanje postojećih prepreka za mobilnost.

Dok povećanje motivacije studenata, istraživača u ranoj fazi, nastavnika i drugog osoblja da bude mobilno predstavlja iznimnu važnost za uspjeh svih mjera mobilnosti, još uvijek postoji niz prepreka na različitim nivoima koje utiču na značajno proširenje mobilnosti unutar i izvan Evropskog prostora visokog obrazovanja. S ciljem njihovog smanjivanja, namjeravamo poduzeti sljedeće mjere:

- (1) U mjeri u kojoj to bude moguće, proširiti finansiranje mobilnosti kako bi se omogućilo široko dostupna prenosivost grantova, kredita i stipendija koje nude naše zemlje, kao i dodatno poboljšati razmjenu informacija o prenosivosti nacionalnih grantova i kredita preko Evropskog prostora visokog obrazovanja kako bi se ostvarili ciljevi mobilnosti dogovoreni u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.
- (2) Raditi sa visokoškolskim ustanovama kako bi se povećao kvalitet i relevantnost perioda mobilnosti, što bi osiguralo da oni doprinose visokim akademskim standardima, zapošljivosti kao i jezičkim i interkulturalnim kompetencijama diplomaca i izvrsnosti akademskog osoblja.
- (3) Zahtijevamo da Evropska unija osigura odgovarajuća sredstva za mobilnost uz odgovarajuće finansiranje putem svojih obrazovnih programa. Priznajemo finansiranje mobilnosti iz nacionalnih, regionalnih i privatnih izvora i obavezu promovisanja sufinansiranja.¹
- (4) Osigurat ćemo da se načela Lisabonske konvencije prihvate u nacionalnom zakonodavstvu te da priznavanje kvalifikacija ili kredita dobivenih na drugom mjestu bude vođeno otvorenim i pozitivnim pristupom.
- (5) Utvrdit ćemo probleme u našim zemljama, npr. u pogledu izdavanje viza, dozvola za boravak i rad u oblasti visokog obrazovanja, te ćemo poduzeti mjere u skladu s tim kako bi olakšali mobilnost. Rad Evropske komisije za praćenje napretka u uklanjanju prepreka na okvirnim uslovima za mobilnost studenata može poslužiti kao model.
- (6) Pozdravljamo rad Evropske komisije kao i nacionalnih pružaoca dodatnih penzija na daljnjem promovisanju ideja i koncepata za prevladavanje prepreka za mobilnost koje su povezane sa nacionalnim sistemima za dodatne penzije kada je u pitanju mobilnost osoblja u visokom obrazovanju.
- (7) Mi ćemo posvetiti dodatnu pažnju i pružiti mogućnosti nedovoljno zastupljenim grupama da budu mobilne i prepoznaju važnost adekvatnih službi za pružanje podrške studentima u tu svrhu.
- (8) Kao preduslov za mobilnost i internacionalizaciju, podržavamo učenje stranih jezika na svim nivoima, počevši od osnovnog obrazovanja. Također snažno podržavamo poboljšanje jezičkih sposobnosti nastavnika.

¹ Ne dovodeći u pitanje Budžet

6. Mi ćemo koristiti osiguranje kvalitete i alate transparentnosti za promovisanje visoke kvalitete mobilnosti unutar i izvan Evropskog prostora visokog obrazovanja.

Transparentnost struktura instrumenata i međusobno povjerenje u sistemima visokog obrazovanja svih zemalja Evropskog prostora visokog obrazovanja su u centru Evropskog prostora visokog obrazovanja i nužan preduslov za mobilnost. Mi dodatno podstičemo primjenu kvalifikacijskog okvira za Evropski prostor visokog obrazovanja, ECTS-a i dodatka diplomi i namjeravamo ojačati Evropski registar za osiguranje kvalitete (EQAR) korištenjem registra više kao referentnog instrumenta naročito putem razmještanja agencija za osiguranje kvalitete navedenih u njemu dosljedno u pojedinim zemljama članicama.

Osim toga, kod akreditacije ili priznavanja studijskih programa moramo još veću pažnju posvetiti osiguranju da su profesionalne perspektive koje otvara studijski program jasno navedene. Naš je cilj omogućiti usklađivanje zakonodavstva EU o stručnim kvalifikacijama sa Evropskim prostorom visokog obrazovanja (npr. upućivanje na rezultate učenja, promovisanje još veće uporedivosti u primjeni ECTS-a kao osnove za takvo priznavanje). Tražimo od Grupe za praćenje Bolonjskog procesa (BFUG) da se uključi u dijalog sa Evropskom komisijom i nacionalnim tijelima nadležnim za stručne kvalifikacije s ciljem uspostavljanja učinkovite saradnje u tu svrhu. Osim toga, tražimo od BFUG-a da istraži izvedivost zaduživanja agencija koje su upisane u EQAR da ocijene usklađenost regulisanih profesija.

Također tražimo dijalog sa drugim dijelovima svijeta i predložimo intenzivniju saradnju u oblasti osiguranja kvalitete sa regijama izvan Evrope. Pozivamo mreže koje djeluju u ovoj oblasti da ispituju mogućnost uspostavljanja veće transparentnosti i boljeg uzajamnog razumijevanja već postojećih postupaka za osiguranje kvalitete sa zemljama ili regijama izvan Evrope. Saradnja u cijelom svijetu u osiguranju kvalitete se također može pojačati sa više agencija za osiguranje kvalitete izvan Evrope koje bi bile uključene u EQAR na osnovu Evropskih standarda i smjernica za osiguranje kvalitete (ESG).

7. U duhu povećanja mobilnosti, zalažemo se da sve zemlje prenesu fleksibilnosti Bolonjskog okvira na visokoškolske ustanove i ograniče nacionalno regulisanje studija na minimum

Želimo ostaviti našim visokoškolskim ustanovama najveći mogući prostor za manevrisanje u okviru kojeg smo stvorili sa Evropskim prostorom visokog obrazovanja, tako da mogu intenzivirati svoju saradnju i lakše uspostaviti zajedničke programe. Nacionalni propisi ne bi trebali predstavljati prepreku za individualnu mobilnost i univerzitetsku saradnju. Stoga ćemo izbjeći krute propise i omogućiti više fleksibilnosti. Podržat ćemo zajedničke napore nadležnih tijela i agencija za osiguranje kvalitete za stvaranje vanjskih procesa osiguranja kvalitete koji minimaliziraju birokratsko opterećenje zajedničkih programa. Jedinствени postupci akreditiranja koji zamjenjuju različite nacionalne postupke akreditiranja bi trebali odgovarati različitim nacionalnim svrhama svih partnera.

8. Želimo povećati mobilnost kroz poboljšano informisanje o studijskim programima.

U okviru naših pojedinačnih nacionalnih sistema, mi ćemo se obavezati da skratimo vrijeme odgovora na međunarodne prijave, uspostaviti ili poboljšati nacionalnu web stranicu koja pruža informacije o studijskim programima svojih visokoškolskih ustanova, kao i postojećih profesionalnih struktura za pružanje podrške studentima, te ga povezati sa zajedničkom web stranicom koja je privlačna i vrlo vidljiva za studente. Osim toga, dajemo mandat BFUG-a da provede analizu potreba među studentima i visokoškolskim ustanovama, evidentira i mapira postojeće sisteme za upis, prikupi primjere dobre prakse i istraži

- mogućnost korištenja zajedničkih standarda za opis studijskih programa,
- načine za olakšavanje pristupa relevantnim informacijama dok se izbjegava dodatno opterećenje ustanova, pri čemu se na najbolji način koriste informacije koje su već na raspolaganju,
- na koji način bi univerziteti uključeni u organizaciju master studija u okviru ERASMUS Mundus programa ili njihovih nasljednika mogli saradivati u uspostavi zajedničkog sistema upisa zasnovanog na internetu,
- načine za pružanje pomoći zainteresovanim zemljama članicama u razvoju njihovih nacionalnih sistema upisa zasnovanih na internetu putem sistemskog vrednovanjem dobrih praksi i mogućnosti regionalne saradnje kao sredstva za razvoj zajedničkih ili kompatibilnih sistema zasnovanih na internetu,
- mogućnost jačanja saradnje u provjeri dokumentacije stranih kvalifikacija s ciljem pružanja podrške institucijama tokom procesa prijema.

9. Poboľjšaćemo komunikaciju pojedinih, institucionalnih i društvenih koristi perioda provedenih u inostranstvu.

Komunikacija treba biti usmjerena na roditelje, savjetnike za karijere i studente. S ciljem sistematskog evidentiranja privatnih i društvenih koristi mobilnosti studenata, a i s obzirom na zapošljivost visokoobrazovanih, predlažemo redovno popratno istraživanje a naročito pripremu anketa za diplomante.

10. Pozivamo visokoškolske ustanove da

- usvoje i provedu svoju strategiju za internalizaciju i promovisanje mobilnosti u skladu sa svojim dotičnim profilom koji uključuje aktore (naročito studente, istraživače u ranoj fazi, nastavnike i drugo osoblje u visokom obrazovanju);
- obrate pažnju na mobilnost i međunarodnu kompetentnost svog osoblja, a naročito daju tačno i formalno priznanje za kompetencije stečene u inostranstvu, da ponude atraktivne poticaje za njihovo veće učešće u mjerama za internacionalizaciju i mobilnost, kao i da osiguraju dobre radne uslove za mobilno osoblje;
- stvore jednostavne strukture mobilnosti i okvirne uslove za mobilnost u inostranstvu;
- razviju druge mogućnosti za mobilnost kao što su virtuelna mobilnost i omoguće nemobilnim studentima da steknu "međunarodno iskustvo kod kuće";

Kako bi nam dali pregled o provedbi naše strategije mobilnosti i mjera koje ona sadrži, tražimo od BFUG-a da dostavi izvještaj o napretku na sljedećoj ministarskoj konferenciji u 2015. godini.

Pogledat ćemo uticaj nacionalnih visokoškolskih politika na mobilnost studenata i ravnotežu tokova mobilnosti. Kao osnovu za to, države članice će, u svojim nacionalnim izvještajima za sljedeću ministarsku konferenciju, dostaviti informacije o izradi i provedbi nacionalnih strategija i napretku ka postizanju svojih ciljeva mobilnosti, te o uklanjanju prepreka za mobilnost. Izvještaji će se sačiniti i dodatni naponi će se uložiti kako bi se poboljšala dostupnost međunarodno uporedivih podataka o ovom pitanju s ciljem promovisanja politike učenja.

